

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **R. K.**, zastoupeného Mgr. Šimonem Hradilekem, advokátem se sídlem K Brusce 124/6, Praha 6, proti žalované: **Kancelář Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky**, se sídlem Sněmovní 4, Praha 1, zastoupené JUDr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Vyšehradská 21, Praha 2, proti rozhodnutí vedoucího žalované ze dne 30. 9. 2010, čj. VKPS 439/2010, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 1. 2015, čj. 8 A 266/2010 – 31,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaná **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalobci **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Rozhodnutím ze dne 12. 8. 2010, čj. VKPS 348/2010, žalovaná odmítla žádost žalobce o poskytnutí jmeného seznamu poslanců, kteří v roce 2009 a v první polovině roku 2010 využívali letecké spojení na lince Ostrava – Praha a Brno – Praha.

2. Vedoucí žalované zamítl odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 30. 9. 2010, čj. VKPS 439/2010.

II.

3. Žalobce napadl rozhodnutí vedoucího žalované žalobou u Městského soudu v Praze, který rozsudkem ze dne 13. 1. 2015, čj. 8 A 266/2010 – 31, zrušil rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a nařídil žalované poskytnout žalobci požadované informace. Rozsudek městského

soudu je, stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí správních soudů, dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj pro stručnost zcela odkazuje.

III.

4. Žalovaná (stěžovatelka) brojila proti rozsudku městského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., se kterou spojila návrh na přiznání odkladného účinku.

5. Stěžovatelka namítla, že poskytnutí seznamu poslanců využívajících leteckou dopravu by bylo v rozporu s § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého byla povinna uchovávat osobní údaje pouze po dobu nezbytnou k účelu jejich zpracování. V souladu s tímto ustanovením vedoucí stěžovatelky stanovil rozhodnutím ze dne 13. 11. 2007, že obecná lhůta pro zpracovávání osobních údajů poslanců je jedno volební období. Tato lhůta se vztahovala i na uchovávání údajů o využívání tuzemské letecké dopravy. Stěžovatelka byla povinna zlikvidovat či anonymizovat předmětné osobní údaje v souladu s § 20 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů po uplynutí volebního období, protože pominul účel, pro který byly zpracovány.

6. Žalobce požádal o poskytnutí seznamu poslanců, kteří využívali tuzemskou leteckou dopravu v pátém volebním období, až za trvání šestého volebního období. Tehdy již byly požadované informace zlikvidovány či anonymizovány. Městský soud nesprávně vyložil tvrzení stěžovatelky o zachování veškerých potřebných údajů pro daňové účely a účely sociálního zabezpečení tak, že stěžovatelka disponovala předmětnými informacemi v době přijetí žádosti žalobce. Stěžovatelka měla k dispozici údaje o uskutečněných letech a vynaložených nákladech, ale osobní údaje jednotlivých poslanců již byly zlikvidovány (anonymizovány). Stěžovatelka proto nebyla schopna poskytnout jmenný seznam poslanců, kterým byla poskytnuta náhrada za využití vnitrostátní letecké dopravy v daném období.

7. Stěžovatelka dále upozornila na to, že § 5 odst. 2 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů ji opravňuje poskytovat osobní údaje veřejně činných osob i bez jejich souhlasu, pokud tyto údaje vypovídají o jejich veřejné činnosti. Poslanci jsou veřejně činnými osobami pouze po dobu volebního období, ve kterém vykonávají mandát. Žalovaná by se vystavila nebezpečí postihu podle zákona o ochraně osobních údajů i nebezpečí žalob na ochranu osobnosti ze strany jednotlivých poslanců, pokud by uchovávala a poskytovala jejich osobní údaje i po skončení volebního období.

IV.

8. Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

9. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

10. Kasační stížnost není důvodná.

11. V popředí sporu stojí střet práva na přístup k informacím a práva na ochranu osobních údajů. Argumentace stěžovatelky vychází výhradně z omezení plynoucích ze zákona o ochraně osobních údajů a pomíjí, že žádost žalobce bylo třeba posoudit primárně v intencích zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje i poskytování informací, na něž se vztahuje ochrana osobních údajů.

12. Podle § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím povinný subjekt poskytne osobní údaje jen v souladu právními předpisy na jejich ochranu. Výjimku z tohoto pravidla představuje poskytování základních osobních údajů příjemců veřejných prostředků podle § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2011, čj. 5 As 57/2010 – 79). Povinný subjekt musí poskytnout základní osobní údaje specifikované v § 8b odst. 3 o příjemcích veřejných prostředků i jsou-li tyto informace jinak chráněny předpisy o ochraně osobních údajů. To neplatí v případě poskytování osobních údajů příjemců veřejných prostředků podle zákonů v oblasti sociální, poskytování zdravotních služeb, hmotného zabezpečení v nezaměstnanosti, státní podpory stavebního spoření a státní pomoci při obnově území (§ 8b odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím). Uvedený právní názor kasační soud potvrdil i v rozsudku ze dne 30. 10. 2012, čj. 1 As 142/2012 – 32. Povinný subjekt musí posoudit, zda žádost nesměruje k poskytnutí základních osobních údajů o příjemcích veřejných prostředků předtím, než případně přistoupí k posouzení možnosti poskytnout informace z hlediska předpisů na ochranu osobních údajů.

13. Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku čj. 5 As 57/2010 – 79, že „*příjemcem veřejných prostředků je podle § 8b odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím jakákoli osoba, které je vyplacena byt' i jen minimální částka z veřejných rozpočtů.*“ V rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, čj. 8 As 55/2012 – 62, se soud zabýval poskytováním informací o platech zaměstnanců placených z veřejných prostředků a uzavřel, že tyto informace se zásadně poskytují bez dalšího. Přednost práva na informace před právem na ochranu soukromí by byla neproporcionální pouze ve výjimečných případech, např. při dotazu na platové poměry osob vykonávajících u povinného subjektu činnosti pomocné či servisní povahy (srov. body 96 – 98 rozsudku čj. 8 As 55/2012 – 62). Povinnost zásadně poskytovat informace o platech zaměstnanců placených z veřejných prostředků se *a fortiori* vztahuje na „*služební poměry či výkon placených veřejných funkcí*“ (bod 73 rozsudku čj. 8 As 55/2012 – 62).

14. V posuzované věci žalobce požadoval identifikaci poslanců, kteří v roce 2009 a první polovině roku 2010 využívali leteckou dopravu při tuzemských cestách, za což jim podle § 9 odst. 1 písm. c) zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu (dále jen „zákon o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce“), ve znění účinném do 31. 12. 2010, náležela náhrada výdajů. Náhrady výdajů spojených s výkonem funkce podle zákona o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce jsou peněžitá plnění poskytovaná z veřejných rozpočtů. Jsou poskytovány v bezprostřední souvislosti s výkonem funkce, podstatně úžeji než např. plat, a (spolu)vypovídají o naplňování této funkce. Kasační soud proto posoudil žádost žalobce jako žádost o poskytnutí osobních údajů příjemců veřejných prostředků ve smyslu § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím, aniž by současně byly splněny podmínky pro odepření poskytnutí informace z důvodu ochrany osobních údajů.

15. Ve světle výše uvedeného soud konstatoval, že stěžovatelka měla povinnost vyhovět žádosti žalobce na základě § 8b odst. 1 a 3 zákona o svobodném přístupu k informacím. Námitky týkající se zákona o ochraně osobních údajů neobstály.

16. Žádost žalobce se týkala náhrad výdajů vyplacených poslancům v době, kdy vykonávali mandát. Stěžovatelčina námitka, že po skončení volebního období již poslanci nejsou veřejně činnými osobami, je v tomto kontextu zcela bezpředmětná.

17. Dále i podle § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů stěžovatelka byla oprávněna zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektů osobních údajů v rozsahu nezbytném pro dodržení právních povinností. Mezi tyto povinnosti patří i poskytování informací o příjemcích veřejných prostředků ve smyslu § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím. Tento závěr podporuje také odkaz na § 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů obsažený v poznámce pod čarou k § 8b odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Jakkoliv poznámky pod čarou nemají normativní charakter, mohou sloužit jako vodítko při interpretaci právní normy.

18. Kasační soud posoudil rovněž námitku, podle níž stěžovatelka nemohla poskytnout požadované informace, protože jimi nedisponovala. Tato námitka směřuje k použití výluky z práva na informace podle § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím. Povinný subjekt může odmítnout poskytnutí informací, kterými nedisponuje ani neměl povinnost disponovat, přesahovalo-li by jejich vytvoření prosté mechanické vyhledání a shromáždění požadovaných údajů (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, čj. 1 As 141/2011 – 67, ze dne 27. 11. 2013, čj. 8 As 9/2013 – 30 nebo ze dne 21. 1. 2015, čj. 3 As 115/2014 – 29).

19. Tvrdí-li stěžovatelka, že požadované informace nemá k dispozici, je s ohledem na tzv. negativní důkazní teorii nutno posoudit, zda je mít měla (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2006, čj. 3 Azs 35/2006 – 104, a ze dne 5. 6. 2013, čj. 2 Afs 57/2012 – 35, nebo nález Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2010, sp. zn. I. ÚS 22/10).

20. Žádný právní předpis nestanoví stěžovatelce povinnost vést a uchovávat konkrétně jmenný seznam poslanců využívajících vnitrostátní leteckou dopravu. Stěžovatelka ovšem měla povinnost uchovávat doklady, ze kterých lze požadovanou informaci zjistit. Podle § 9 odst. 1 písm. c) zákona o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce, ve znění účinném do 31. 12. 2010, byly poslancům vypláceny náhrady prokázaných výdajů na leteckou dopravu při tuzemských cestách. Doklady, jimiž jednotliví poslanci prokazovali vynaložené výdaje, jsou účetními doklady, které stěžovatelka měla povinnost uschovávat po dobu pěti let od konce účetního období, kterého se týkaly, podle § 31 odst. 2 písm. b) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

21. Ustanovení § 32 odst. 1 zákona o účetnictví zakotvuje povinnost uschovat účetní doklady i po vypršení obecné uschovací doby, jsou-li použity pro jiné účely, než je vedení účetnictví, zejména pro účely trestního řízení, opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, správního řízení, občanského soudního řízení, daňového řízení, výběru archiválií ve skartačním řízení nebo mimo něj, sociálního zabezpečení, veřejného zdravotního pojištění nebo ochrany autorských práv. V těchto případech je třeba účetní doklady uschovat po dobu nezbytnou k zajištění požadavků vyplývajících z jejich použití pro dané účely. Z širokého demonstrativního výčtu způsobilých účelů kasační soud dovedl, že pokud je v průběhu a posléze i po vypršení obecné uschovací doby vedeno správní, resp. soudní, řízení o povinnosti poskytnout informace seznatelné z účetních údajů, povinný subjekt musí předmětné údaje uschovat po nezbytně dlouhou dobu, aby nebyl účel řízení zmařen. Stěžovatelka proto měla povinnost disponovat předmětnými účetními doklady i nadále.

22. Jména poslanců, kteří v předmětném období obdrželi náhrady výdajů na tuzemskou leteckou dopravu, budou zřejmě zjistitelná i ze mzdových listů, které stěžovatelka musí uschovat po dobu třiceti let v souladu s § 35a odst. 4 písm. d) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Mzdové listy musely obsahovat za každý kalendářní měsíc částky osvobozené od daně z úhrnu zúčtovaných mezd

[§ 38j odst. 2 písm. e) bod 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném do 31. 12. 2010]. Náhrady výdajů na leteckou dopravu při tuzemských cestách vyplácené poslancům přitom byly osvobozené od daně z příjmů [§ 6 odst. 9 písm. s) bod 1 zákona o daních z příjmů, ve znění účinném do 31. 12. 2010]. Tyto závěry jsou navíc v souladu s tvrzením stěžovatelky o zachování potřebných údajů „*pro účely daňové, poplatkové, penzijního a zdravotního pojištění, popř. sociálního pojištění.*“

23. Kasační soud uzavřel, že poskytnutí informací požadovaných žalobcem nebylo vyloučeno z práva na přístup k informacím ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím, protože stěžovatelka měla povinnost uschovat doklady, z nichž jsou požadované informace získatelné pouhým mechanickým vyhledáním a shromážděním předmětných údajů.

24. Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

25. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud rozhodl ve věci samé bez zbytečného odkladu, nerozhodoval již samostatně o návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

26. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. března 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu